

Οι Συνεταιριστικές Τράπεζες στην Ελλάδα (Ανάλυση βασικών οικονομικών μεγεθών και δεικτών)

Δρ. Δημήτριος Π. Πετρόπουλος

Επίκουρος Καθηγητής Γεωργικής Οικονομίας ΤΕΙ Καλαμάτας
d.petro@teikal.gr

Δημήτριος Στ. Φατούρος

Μάστερ Τραπεζικής Επιστημονικός Συνεργάτης ΤΕΙ Καλαμάτας
Fatourosdim@yahoo.gr

Δημήτριος Χρ. Πασχαλίδης

MBA Σύμβουλος Επιχειρήσεων
office@aid-consulting.gr

Θεόδωρος Λαμπαδάς

Πτ. Τμήματος Θερμοκηπιακών Καλλιέργειών και Ανθοκομίας ΤΕΙ Καλαμάτας
thodorislampadas@yahoo.gr

Χριστίνα Πουλάκη

Πτ. Τμήματος Θερμοκηπιακών Καλλιέργειών και Ανθοκομίας ΤΕΙ Καλαμάτας
thodorislampadas@yahoo.gr

Περίληψη

Η ανάλυση του τραπεζικού τομέα έχει αποτελέσει αντικείμενο μελέτης αρκετών ερευνητών. Στην παρούσα εργασία θα αξιολογηθεί η κερδοφορία και η αποδοτικότητα της κερδοφορίας των συνεταιριστικών τραπεζών για τη χρονική περίοδο 2003-2007. Για να επιτευχθούν τα παραπάνω παρουσιάζεται η πορεία των συνεταιριστικών τραπεζών στην Ελλάδα, αναλύετε η διαμόρφωση των βασικών οικονομικών μεγεθών, καθώς των βασικών αριθμοδεικτών. Επίσης γίνεται συγκριτική ανάλυση της πορείας των οικονομικών μεγεθών και αριθμοδεικτών των συνεταιριστικών τραπεζών με τα αντίστοιχα του συνόλου του τραπεζικού τομέα στην Ελλάδα.

Για την ανάλυση των οικονομικών μεγεθών των συνεταιριστικών τραπεζών χρησιμοποιούνται οι ομάδες αριθμοδεικτών, όπως: κερδοφορίας-αποδοτικότητας, ρευστότητας, κεφαλαιακής επάρκειας. Μέσω της ανάλυσης των παραπάνω αριθμοδεικτών συγκρίνεται η διαμόρφωση των αντίστοιχων μεγεθών, τόσο μεταξύ των συνεταιριστικών τραπεζών, όσο και διαχρονικά. Επίσης συγκρίνεται η διαμόρφωση των παραπάνω μεγεθών με τα αντίστοιχα του συνόλου του τραπεζικού τομέα. Τέλος, μέσω της παραπάνω ανάλυσης επισημαίνονται οι αιτίες των μεταβολών διαχρονικά. Από την ανάλυση διαπιστώνουμε ότι η κερδοφορία και αποδοτικότητα των συνεταιριστικών τραπεζών διαμορφώνεται σε ικανοποιητικά επίπεδα. Συγκεκριμένα οι αντίστοιχοι αριθμοδείκτες διαμορφώνονται σε καλύτερα επίπεδα από τους αντίστοιχους του συνόλου των τραπεζών. Οι αριθμοδείκτες ρευστότητας αναδεικνύουν την πιο δυσμενή θέση των συνεταιριστικών τραπεζών σε σύγκριση με το σύνολο των τραπεζών.

Λέξεις - Κλειδιά: τράπεζες, τραπεζικός τομέας, συνεταιριστικές τράπεζες, αποδοτικότητα, ρευστότητα

JEL Classifications: E51, E52, G21

Εισαγωγή

Η Συνεταιριστική Πίστη στη χώρα μας άρχισε ουσιαστικά να αναπτύσσεται τα τελευταία¹ χρόνια, με βάση το νόμο 2076/92, στον οποίο ορίζεται ότι: «τα πιστωτικά ιδρύματα επιτρέπεται να συσταθούν και να λειτουργούν μόνο με τη μορφή της ανώνυμης εταιρείας και κατ'εξαίρεση με τη μορφή αμιγούς πιστωτικού συνεταιρισμού του ν.1667/1986» (Γκόρτσος, 2000). Με το συγκεκριμένο νόμο ενσωματώθηκαν στην Ελληνική Τραπεζική Νομοθεσία οι διατάξεις της Δεύτερης Τραπεζικής Οδηγίας του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Κοινότητας 77/78 και η ΠΔ/ΤΕ 2258/2.11.1993. Σήμερα στην χώρα μας δραστηριοποιούνται 16 συνεταιριστικές τράπεζες, οι οποίες είναι αντικείμενο της παρούσας εργασίας.

Η μεγάλη καθυστέρηση στη θεσμική θεμελίωση και την ανάπτυξη των συνεταιριστικών πιστωτικών ιδρυμάτων στην Ελλάδα, οφείλεται σε μια σειρά παραγόντων. Οι παράγοντες αυτοί, συνδέονται στενά με την ιστορία του ελληνικού τραπεζικού συστήματος και έχουν άμεση σχέση με την άσκηση της ελεγχόμενης κρατικής γεωργικής πίστης από την Αγροτική Τράπεζα της Ελλάδας και προπάντων, με τη μεγάλη κρατική παρέμβαση στην πιστωτική λειτουργία (διοικητικός καθορισμός των επιτοκίων καταθέσεων και χορηγήσεων, άμεσοι και έμμεσοι έλεγχοι στις χορηγήσεις δανείων και πιστώσεων, συναλλαγματικοί περιορισμοί).

Οι Συνεταιριστικές Τράπεζες στο μικρό χρονικό διάστημα λειτουργίας τους, έχουν διαδραματίσει ένα σημαντικό ρόλο σε τοπικό επίπεδο παρεμβαίνοντας συμπληρωματικά και βελτιωτικά στο τραπεζικό σύστημα, με την καθιέρωση ενός νέου τύπου τράπεζας που διακρίνεται για την πελατοκεντρική της αντίληψη, που στηρίζει και στηρίζεται από τις τοπικές παραγωγικές δυνάμεις και ενισχύει την τοπική ανάπτυξη. Δραστηριοποιούνται τοπικά και είναι κατ'εξοχήν οι τράπεζες των μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων και νοικοκυριών.

Σκοπός της λειτουργίας των Συνεταιριστικών Τραπεζών, είναι να στηρίξουν με φθηνό κόστος χρήματος και τραπεζικών υπηρεσιών τις μικρές επιχειρήσεις, που δεν έχουν εύκολη πρόσβαση στις παραδοσιακές Τράπεζες, λόγω μικρού όγκου εργασιών τους και ως εκ τούτου μικρής απόδοσης γι' αυτές. Επίσης να ενισχύσει την καταναλωτική πίστη με δάνεια, σύμφωνα με τις ανάγκες του κάθε μέλους ιδιώτη, υπαλλήλου, επιστήμονα, συνταξιούχου, οικοκυράς κλπ., που δεν έχει πρόσβαση στον Τραπεζικό δανεισμό.

Η νέα αυτή μορφή των Πιστωτικών Ιδρυμάτων, έχει αναπτυξιακή και κοινωνική διάσταση και λειτουργεί σαν «μηχανισμός» ανακύκλωσης του χρήματος μέσα στον ίδιο τον Νομό που δραστηριοποιούνται. Απευθύνονται κύρια στις Μικρομεσαίες Επιχειρήσεις (ΜΜΕ) και στα φυσικά πρόσωπα, με ανταγωνιστικά τραπεζικά προϊόντα προσαρμοσμένα στις τοπικές συνθήκες και με χαρακτηριστικά λειτουργίας που τις καθιερώνουν ως αξιόπιστες, φιλικές, ευέλικτες και με κοινωνικό πρόσωπο Τράπεζες. Ένας βασικός λόγος της ικανοποιητικής τους ανάπτυξης, είναι ότι επιτελούν το σκοπό λειτουργίας τους και επίσης ότι καλύπτουν τις ανάγκες μιας μερίδας πολιτών και επιχειρήσεων.

Μεθοδολογική προσέγγιση

Σκοπός της εργασίας είναι να εκτιμήσει τα βασικά οικονομικά μεγέθη των συνεταιριστικών τραπεζών οι οποίες δραστηριοποιούνται σήμερα στην Ελλάδα, και να κάνει μία συγκριτική ανάλυση με το σύνολο του τραπεζικού τομέα.

Η ανάλυση πραγματοποιείται για την πενταετία 2003-2007 και περιλαμβάνει τις 16 συνεταιριστικές τράπεζες που δραστηριοποιούνται στην Ελλάδα. Η ανάλυση των χρηματοοικονομικών καταστάσεων της επιχείρησης περιλαμβάνει πέραν της επιλογής του κατάλληλου δείκτη και τη σύγκριση, χωρίς την οποία οι εξαγόμενες σχέσεις δεν αποκτούν σημασία και το πιθανότερο δεν οδηγούν σε ορθή ερμηνεία. Η σύγκριση νοείται και σε σχέση με το χρόνο και σε σχέση με τις ομοειδείς επιχειρήσεις ή τον κλάδο. Η διπλή αυτή σύγκριση δίνει τη δυνατότητα ορθότερης ερμηνείας των δεικτών και συνεπώς της κατάστασης στην επιχείρηση. (Παπούλιας, 2000)

Για να επιτευχθεί αυτό θα χρησιμοποιηθούν οι εξής αριθμοδείκτες²:

α. Κερδοφορίας – Αποδοτικότητα

α.1 ROA= καθαρά κέρδη / Σύνολο Ενεργητικού (αντανακλά την ικανότητα της διοίκησης να χρησιμοποιεί αποτελεσματικά τους χρηματοοικονομικούς πόρους (ενεργητικό) που έχει στη διάθεση της, προκειμένου να δημιουργεί κέρδη).

α.2 ROE = καθαρά κέρδη / Ίδια Κεφάλαια (δείχνει την αποτελεσματικότητα με την οποία η τράπεζα χρησιμοποιεί τα κεφάλαια των ιδιοκτητών της, καθώς παρουσιάζει το μέγεθος των κερδών που δημιουργήθηκαν από τα κεφάλαια που έχουν επενδύσει οι μέτοχοι-ιδιοκτήτες της τράπεζας-επιχείρησης) (Βασιλείου,1999).

β. Ρευστότητας

β.1 Χορηγήσεις / Καταθέσεις (Δείχνει την ανάγκη των Τραπεζών σε σχέση με τα Δάνεια και τις Καταθέσεις. Δίχως την απαιτούμενη Ρευστότητα να ανταποκριθεί στις Υποχρεώσεις της, μια Τράπεζα μπορεί να αποτύχει).

β.2 Σύνολο Ενεργητικού / Σύνολο Χορηγήσεων (Δείχνει την αναλογία των Δανείων που κατακρατεί η Τράπεζα (Υψηλή Τιμή σημαίνει Χαμηλή Αποδοτικότητα και Χαμηλό Κίνδυνο).

γ. Κεφαλαιακής επάρκειας

γ.1 Σύνολο Ιδίων Κεφαλαίων / Σύνολο Ενεργητικού (Δείχνει τη σχέση Ιδίων Κεφαλαίων και στοιχείων του Ενεργητικού της Τράπεζας. Υψηλή Τιμή του Δείκτη σημαίνει Χαμηλή Ανάγκη για Εξωτερική Χρηματοδότηση).

γ.2 Σύνολο Ιδίων Κεφαλαίων / Σύνολο Χορηγήσεις

γ.3 Σύνολο Ιδίων Κεφαλαίων / Σύνολο Καταθέσεις

¹Το 1993 ιδρύθηκαν οι πρώτες Συνεταιριστικές Τράπεζες των Ιωαννίνων και της Λαμίας.

Η συμμετοχή των συνεταιριστικών τραπεζών είναι πολύ περιορισμένη στο σύνολο των οικονομικών μεγεθών του τραπεζικού τομέα στην Ελλάδα. Κατά συνέπεια οι αντίστοιχοι δείκτες που αντιστοιχούν στο σύνολο του τραπεζικού τομέα, υποδηλώνουν ουσιαστικά τους δείκτες των εμπορικών τραπεζών.

Αποτελέσματα

α. Κερδοφορίας – Αποδοτικότητας

α.1 ROA= καθαρά κέρδη / Σύνολο Ενεργητικού

Αναλύοντας το συγκεκριμένο αριθμοδείκτη μπορούμε:

- Να συγκρίνουμε την αποδοτικότητα μεταξύ των συνεταιριστικών τραπεζών
- Να παρακολουθήσουμε την αποδοτικότητα διαχρονικά
- Να συγκρίνουμε την αποδοτικότητα των συνεταιριστικών τραπεζών με την αποδοτικότητα του συνόλου του τραπεζικού τομέα
- Να διερευνηθούν οι αιτίες των μεταβολών διαχρονικά.

Από την ανάλυση του Πίνακα 1 διαπιστώνουμε, ότι η αποδοτικότητα του συνόλου των συνεταιριστικών τραπεζών είναι υψηλότερη σε σχέση με την αποδοτικότητα του συνόλου του τραπεζικού τομέα, για όλη τη διάρκεια της εξεταζόμενης περιόδου. Επίσης διαπιστώνουμε ότι υπάρχουν έντονες διαφορές μεταξύ της αποδοτικότητας των συνεταιριστικών τραπεζών. Παρατηρούμε ακόμη ότι περίπου για το ήμισυ των συνεταιριστικών τραπεζών (7), έχει αυξηθεί ο συγκεκριμένος δείκτης για την εξεταζόμενη πενταετία, ενώ για τις υπόλοιπες (8) έχει μειωθεί.

Τέλος η μεταβολή του συγκεκριμένου δείκτη για το σύνολο των συνεταιριστικών τραπεζών παρουσιάζει μείωση κατά 11,9% ενώ για το σύνολο του τραπεζικού τομέα ο δείκτης παρουσιάζει αύξηση 63,7%.

Βασική αιτία για τη διαφορά του δείκτη μεταξύ του συνόλου των συνεταιριστικών τραπεζών και του συνόλου του τραπεζικού τομέα είναι το γεγονός ότι οι συνεταιριστικές τράπεζες καταγράφουν – σαν σύνολο – μικρότερη αξία του συνόλου του ενεργητικού τους σε σύγκριση με το σύνολο των τραπεζών. Ακόμη η αρνητική μεταβολή του συγκεκριμένου δείκτη για τις συνεταιριστικές τράπεζες, οφείλεται, κυρίως στο γεγονός, ότι για την εξεταζόμενη πενταετία έχει αυξηθεί το ενεργητικό τους, κυρίως με την ίδρυση νέων καταστημάτων. Για τη συγκεκριμένη πενταετία έχουν ιδρυθεί 62 νέα καταστήματα συνεταιριστικών τραπεζών³.

²Οι παραπάνω αριθμοδείκτες καταγράφονται στη βιβλιογραφία ως οι πλέον εύχρηστοι δείκτες μέτρησης των οικονομικών μεγεθών και χαρακτηριστικών (κερδοφορία, αποδοτικότητα, ρευστότητα, κεφαλαιακή επάρκεια) των τραπεζών.

α.2 ROE = καθαρά κέρδη / Ίδια Κεφάλαια

Αναλύοντας το συγκεκριμένο αριθμοδείκτη αποδοτικότητα ιδίων κεφαλαίων, μπορούμε να διαπιστώσουμε κατά πόσο επιτεύχθηκε ο στόχος πραγματοποιήσεως ενός ικανοποιητικού αποτελέσματος. Από τα στοιχεία που παρουσιάζονται στον Πίνακα 2 διαπιστώνουμε ότι ενώ, ο αριθμοδείκτης αποδοτικότητας ιδίων κεφαλαίων του συνόλου των συνεταιριστικών τραπεζών ήταν πιο υψηλός για

την τριετία 2003-2005 σε σύγκριση με το σύνολο του τραπεζικού τομέα, στη συνέχεια της εξεταζόμενης περιόδου 2006,2007 αυτό αντιστρέφεται. Επίσης διαπιστώνουμε έντονες διαφοροποιήσεις και διακυμάνσεις, τόσο μεταξύ των συνεταιριστικών τραπεζών, όσο και διαχρονικά. Τέλος παρατηρούμε ότι, η μεταβολή του συγκεκριμένου δείκτη για το σύνολο των συνεταιριστικών τραπεζών παρουσιάζει αύξηση κατά 14,8% ενώ για το σύνολο του τραπεζικού τομέα ο δείκτης παρουσιάζει αύξηση 74,7%.

Σαν αιτίες της παραπάνω συμπεριφοράς του αριθμοδείκτη αποδοτικότητας ιδίων κεφαλαίων θα μπορούσαν να αναφερθούν οι εξής:

Η αύξηση των καταστημάτων των συνεταιριστικών τραπεζών, δεν συνοδεύτηκε και από βελτίωση του τρόπου διοίκησης

Υπερεπένδυση κεφαλαίων των συνεταιριστικών τραπεζών

Χαμηλή παραγωγικότητα των συνεταιριστικών τραπεζών

Μη ανάλογη αύξηση των κερδών του συνόλου των συνεταιριστικών και του συνόλου του τραπεζικού τομέα. Για την εξεταζόμενη περίοδο τα κέρδη των συνεταιριστικών τραπεζών έχουν αυξηθεί κατά 133,33%, ενώ τα κέρδη του συνόλου των τραπεζών έχουν αυξηθεί κατά 193,21%. Μεγάλες διαφοροποιήσεις στην αύξηση των ιδίων κεφαλαίων μεταξύ των συνεταιριστικών τραπεζών και του συνόλου των τραπεζών. Για την εξεταζόμενη περίοδο, τα ίδια κεφάλαια των συνεταιριστικών τραπεζών έχουν αυξηθεί κατά 101,59%, ενώ τα ίδια κεφάλαια του συνόλου των τραπεζών έχουν αυξηθεί κατά 67,70%

β. Ρευστότητας

β.1 Χορηγήσεις / Καταθέσεις

Αναλύοντας το συγκεκριμένο αριθμοδείκτη ρευστότητας, μπορούμε να διαπιστώσουμε τη δυνατότητα της τράπεζας να ανταποκριθεί στις υποχρεώσεις της.

Αναλύοντας τον Πίνακα 3 διαπιστώνουμε, ότι πάνω από το ήμισυ των συνεταιριστικών τραπεζών για το έτος 2007, οι χορηγήσεις τους υπερκαλύπτουν τις καταθέσεις. Επίσης παρατηρούμε ότι ο μέσος όρος για την εξεταζόμενη περίοδο για τις συνεταιριστικές τράπεζες διαμορφώνεται στο 96,31% ενώ για το σύνολο των τραπεζών στο 80,55%

Τέλος παρατηρούμε ότι, η μεταβολή του συγκεκριμένου δείκτη για το σύνολο των συνεταιριστικών τραπεζών παρουσιάζει μείωση κατά 1,25% ενώ για το σύνολο του τραπεζικού τομέα ο δείκτης παρουσιάζει αύξηση κατά 16,6%.

³ Το 2007 λειτουργούσαν 157 καταστήματα συνεταιριστικών τραπεζών. Κατά τη διάρκεια της εξεταζόμενης περιόδου (2003-2007) έχουν ιδρυθεί 62 νέα καταστήματα, δηλαδή αύξηση κατά 65,20%.

β.2 Σύνολο Ενεργητικού / Σύνολο Χορηγήσεων

Αναλύοντας τον Πίνακα 4 διαπιστώνουμε τις μεγάλες διαφορές (διαφοροποιήσεις και διακυμάνσεις) του συγκεκριμένου αριθμοδείκτη μεταξύ των συνεταιριστικών τραπεζών. Ακόμη παρατηρούμε ότι ο

συγκεκριμένος αριθμοδείκτης του συνόλου των συνεταιριστικών τραπεζών υπολείπεται κατά πολύ σε σχέση με το σύνολο των τραπεζών.

Επίσης παρατηρούμε ότι, η μεταβολή του συγκεκριμένου δείκτη για το σύνολο των συνεταιριστικών τραπεζών παρουσιάζει μείωση κατά 0,82% ενώ για το σύνολο του τραπεζικού τομέα ο δείκτης παρουσιάζει μείωση κατά 13,18%.

γ. Κεφαλαιακής επάρκειας

γ.1 Σύνολο Ιδίων Κεφαλαίων / Σύνολο Ενεργητικού

Αναλύοντας το συγκεκριμένο αριθμοδείκτη διαπιστώνουμε την ανάγκη για εξωτερική χρηματοδότηση των τραπεζών. Συγκεκριμένα από την ανάλυση του Πίνακα 5 διαπιστώνουμε την ομοιογένεια σε μεγάλο βαθμό του δείκτη σχεδόν για το σύνολο των συνεταιριστικών τραπεζών. Ακόμη διαπιστώνουμε ότι ο συγκεκριμένος δείκτης για τις συνεταιριστικές τράπεζες είναι περίπου ο διπλάσιος σε σχέση με το σύνολο των τραπεζών για όλη τη διάρκεια της εξεταζόμενης περιόδου. Επίσης παρατηρούμε ότι, η μεταβολή του συγκεκριμένου δείκτη για το σύνολο των συνεταιριστικών τραπεζών παρουσιάζει μείωση κατά 23,15% ενώ για το σύνολο του τραπεζικού τομέα ο δείκτης παρουσιάζει μείωση κατά 6,78%.

γ.2 Σύνολο Ιδίων Κεφαλαίων / Σύνολο Χορηγήσεων

Αναλύοντας το συγκεκριμένο αριθμοδείκτη κεφαλαιακής επάρκειας διαπιστώνουμε τη σχέση Ιδίων Κεφαλαίων με το σύνολο των Χορηγήσεων. Συγκεκριμένα από την ανάλυση του Πίνακα 6 διαπιστώνουμε σχετική ομοιογένεια του συγκεκριμένου δείκτη για το σύνολο των συνεταιριστικών τραπεζών. Επίσης διαπιστώνουμε ότι ο συγκεκριμένος δείκτης για τις συνεταιριστικές τράπεζες είναι κατά 45% περίπου υψηλότερος σε σχέση με το σύνολο των τραπεζών. Τέλος διαπιστώνουμε ότι, η μεταβολή του συγκεκριμένου δείκτη για το σύνολο των συνεταιριστικών τραπεζών παρουσιάζει μείωση κατά 23,81% ενώ για το σύνολο του τραπεζικού τομέα ο δείκτης παρουσιάζει μείωση κατά 19,05%.

Σαν αιτίες της παραπάνω συμπεριφοράς του αριθμοδείκτη κεφαλαιακής επάρκειας ιδίων κεφαλαίων προς σύνολο χορηγήσεων θα μπορούσαν να αναφερθούν οι εξής:

- Αναλογικά τα ίδια κεφάλαια των συνεταιριστικών τραπεζών είναι περισσότερα με το σύνολο των τραπεζών
- Αναλογικά οι χορηγήσεις των συνεταιριστικών τραπεζών είναι λιγότερες σε σχέση με το σύνολο των τραπεζών
- Για την εξεταζόμενη περίοδο τα ίδια κεφάλαια των συνεταιριστικών τραπεζών έχουν αυξηθεί κατά 102% ενώ του συνόλου των τραπεζών κατά 67%
- Για τις συνεταιριστικές τράπεζες το ποσό του κεφαλαίου που πρέπει να διακρατούν για καλύπτουν το Γενικό Πιστωτικό Κίνδυνο είναι μεγαλύτερο - με απόφαση της Τράπεζας της Ελλάδος - σε σχέση με τις εμπορικές τράπεζες.

γ.3 Σύνολο Ιδίων Κεφαλαίων / Σύνολο Καταθέσεων

Από την ανάλυση του Πίνακα 7 διαπιστώνουμε σε μεγάλο βαθμό ομοιογένεια του συγκεκριμένου δείκτη για το σύνολο των συνεταιριστικών τραπεζών. Επίσης διαπιστώνουμε ότι ο συγκεκριμένος δείκτης για τις συνεταιριστικές

τράπεζες είναι κατά 58% περίπου υψηλότερος σε σχέση με το σύνολο των τραπεζών. Τέλος διαπιστώνουμε ότι, η μεταβολή του συγκεκριμένου δείκτη για το σύνολο των συνεταιριστικών τραπεζών παρουσιάζει μείωση κατά 24,76% ενώ για το σύνολο του τραπεζικού τομέα ο δείκτης παρουσιάζει μείωση κατά 5,5%.

Σαν αιτίες της παραπάνω συμπεριφοράς του αριθμοδείκτη κεφαλαιακής επάρκειας ιδίων κεφαλαίων προς σύνολο χορηγήσεων θα μπορούσαν να αναφερθούν οι εξής:

- Αναλογικά τα ίδια κεφάλαια των συνεταιριστικών τραπεζών είναι περισσότερα με το σύνολο των τραπεζών
- Αναλογικά οι καταθέσεις των συνεταιριστικών τραπεζών είναι λιγότερες σε σχέση με το σύνολο των τραπεζών
- Για την εξεταζόμενη περίοδο τα ίδια κεφάλαια των συνεταιριστικών τραπεζών έχουν αυξηθεί κατά 102% ενώ του συνόλου των τραπεζών κατά 67%
- Οι καταθέσεις των συνεταιριστικών τραπεζών για την εξεταζόμενη περίοδο έχουν αυξηθεί κατά 168% ενώ του συνόλου των τραπεζών κατά 77%

Συμπεράσματα

Ένα βασικό συμπέρασμα που προκύπτει από τη παρούσα εργασία είναι ότι οι συνεταιριστικές τράπεζες παρόλο τη σύντομη σχετικά περίοδο δραστηριοποίησης τους, έχουν καταγράψει σημαντικά μεγέθη και έχουν καλύψει μια βασική ανάγκη των τοπικών κοινωνιών.⁴

Η εκτίμηση της κερδοφορίας και αποδοτικότητας των συνεταιριστικών τραπεζών διαμορφώνεται σε ικανοποιητικά επίπεδα. Συγκεκριμένα οι αντίστοιχοι αριθμοδείκτες διαμορφώνονται σε καλύτερα επίπεδα από ότι οι αντίστοιχοι του συνόλου των τραπεζών. Στους αριθμοδείκτες ρευστότητας, οι συνεταιριστικές τράπεζες παρουσιάζουν ποιο δυσμενή μεγέθη σε σύγκριση με το σύνολο των τραπεζών.

⁴ Μέχρι και το 2007 οι συνεταιριστικές τράπεζες μπορούσαν να κάνουν συναλλαγές μόνο με μέλη τους. Ο νέος νόμος έδωσε τη δυνατότητα για συναλλαγές και με μη μέλη, ύστερα από τη λήψη σχετικής άδειας από την Τράπεζα της Ελλάδας. Οι δείκτες κεφαλαιακής επάρκειας παρουσιάζουν αρκετά θετικά στοιχεία για την πορεία των συνεταιριστικών τραπεζών. Επίσης οι παραπάνω δείκτες διαμορφώνονται σε καλύτερα επίπεδα σε σύγκριση με το σύνολο των τραπεζών. Ένα βασικό πρόβλημα που αντιμετωπίζουν οι συνεταιριστικές τράπεζες και έχει επίδραση στα οικονομικά τους μεγέθη είναι ότι δεν μπορούν να

επενδύσουν μεγάλα κεφάλαια σε νέες τεχνολογίες, λόγω αντικοινομίας κλίμακας. Αυτό επιβαρύνει τον πελάτη και αφαιρεί έσοδα από τις ίδιες. Επίσης σε περιόδους κρίσεων - όπως η πρόσφατη - είναι δύσκολο να αντιμετωπίσουν τους φόβους και την επιφύλαξη των καταθετών. Αυτό συμβάλει στην αύξηση των επιτοκίων, ενώ δεν μπορούν να κάνουν το ίδιο με το επιτόκιο χορηγήσεων, με αποτέλεσμα αρνητικό ισοζύγιο και πρόβλημα ρευστότητας. Ταυτόχρονα όμως οι συνεταιριστικές τράπεζες, λόγω ότι δεν είχαν τη δυνατότητα επέκτασης σε τρίτες χώρες και κυρίως στις Βαλκανικές χώρες, δεν αντιμετωπίζουν τους κινδύνους άλλων μεγάλων τραπεζών. Επίσης το μικρό τους μέγεθος, τους εξασφαλίζει ευελιξία και ταχύτητα στη λήψη, εφαρμογή και παρακολούθηση των αποφάσεων.

Η παρούσα εργασία περιλαμβάνει το διάστημα, όπου το σύνολο του τραπεζικού τομέα αναπτυσσόταν με έντονους ρυθμούς. Η ενσωμάτωση περισσότερων μεταβλητών στην παρούσα εργασία και η επέκταση της χρονικής περιόδου θα μπορούσαν να αποτελέσουν αντικείμενο για μελλοντική έρευνα.

Πίνακας 1: ROA = Καθαρά Κέρδη / Σύνολο Ενεργητικού * 100

Τράπεζα	2003	2004	2005	2006	2007	Ποσοστιαία μεταβολή 2007-2003	Μέσος όρος πενταετίας
1	2,74	2,64	2,60	2,49	2,10	-23,36	2,51
2	1,38	1,91	0,41	1,09	4,61	234,06	1,88
3	-2,96	0,49	1,49	1,34	0,51	-117,23	0,17
4	1,23	1,10	1,05	1,06	0,86	-30,08	1,06
5	1,39	2,37	0,32	1,22	1,40	0,72	1,34
6	3,35	2,70	2,48	2,40	1,73	-48,36	2,53
7	3,16	3,40	3,07	3,01	2,11	-33,23	2,95
8	0,80	0,81	0,90	0,86	1,43	78,75	0,96
9	2,52	2,69	3,36	3,86	3,76	49,21	3,24
10	2,87	2,44	1,62	1,63	2,04	-28,92	2,12
11	2,82	1,52	1,18	1,45	1,24	-56,03	1,64
12	1,96	0,64	1,55	1,37	1,87	-4,59	1,48
13	2,09	2,14	1,96	1,72	1,80	-13,88	1,94
14	2,95	2,19	2,62	2,36	2,21	-25,08	2,47
15	0,64	-3,17	0,53	0,59	1,17	82,81	-0,05
16	1,21	0,97	1,10	1,20	1,25	3,31	1,15
17	1,93	1,83	1,76	1,69	1,70	-11,92	1,78
18	0,69	0,65	0,96	1,07	1,13	63,77	0,90

Πηγή: Ένωση Συνεταιριστικών Τραπεζών Ελλάδας (ΕΣΤΕ) / Τράπεζα της Ελλάδος / Ίδια επεξεργασία

Πίνακας 2: ROE = Καθαρά Κέρδη / Ίδια Κεφάλαια * 100

Τράπεζα	2003	2004	2005	2006	2007	Ποσοστιαία μεταβολή 2007-2003	Μέσος όρος πενταετίας
1	8,11	8,91	10,62	12,38	13,44	65,72	10,69
2	5,25	8,10	1,95	4,96	20,44	289,33	8,14
3	-11,71	1,29	4,02	3,87	2,02	-117,25	-0,10
4	8,80	8,35	8,99	9,44	8,81	0,11	8,88
5	8,47	14,45	1,94	7,86	9,05	6,85	8,35
6	19,40	17,15	17,42	17,59	10,17	-47,58	16,35
7	16,88	19,57	18,54	16,04	11,59	-31,34	16,52
8	4,14	3,89	4,48	5,42	8,52	105,80	5,29
9	9,67	10,56	14,67	13,16	12,17	25,85	12,05
10	7,73	6,92	5,47	5,43	6,43	-16,82	6,40
11	11,28	6,64	5,68	6,70	5,61	-50,27	7,18
12	10,29	4,15	8,92	9,41	13,17	27,99	9,19
13	13,68	17,16	19,40	19,43	16,30	19,15	17,19
14	12,32	8,16	15,32	11,84	12,16	-1,30	11,96
15	0,64	-7,57	1,97	2,66	4,84	656,25	0,51
16	5,77	5,82	8,97	6,63	5,34	-7,45	6,51
17	9,98	10,95	12,60	12,47	11,46	14,83	11,49
18	8,52	7,70	11,80	13,47	14,89	74,77	11,28

Πηγή: Ένωση Συνεταιριστικών Τραπεζών Ελλάδας (ΕΣΤΕ) / Τράπεζα της Ελλάδος / Ίδια επεξεργασία

Πίνακας 3: Χορηγήσεις / Καταθέσεις * 100

Τράπεζα	2003	2004	2005	2006	2007	Ποσοστιαία μεταβολή 2007-2003	Μέσος όρος πενταετίας
1	126,92	127,19	112,10	104,12	101,40	-20,11	114,35
2	81,62	88,64	72,75	95,71	105,09	28,76	88,76
3	83,12	120,88	126,02	132,80	107,47	29,29	114,06
4	89,35	91,63	90,03	91,66	94,68	5,97	91,47
5	85,83	88,36	84,95	75,53	88,42	3,02	84,62
6	96,01	96,24	89,06	90,62	98,24	2,32	94,03
7	87,94	99,01	96,70	100,82	101,19	15,07	97,13
8	103,51	102,22	99,75	93,56	97,91	-5,41	99,39
9	82,00	87,29	86,51	99,78	111,56	36,05	93,43
10	116,93	117,78	101,25	107,25	112,64	-3,67	111,17
11	138,23	125,77	115,25	110,45	114,61	-17,09	120,86
12	82,89	94,80	102,75	99,63	107,15	29,27	97,44
13	96,86	97,71	93,74	85,82	95,83	-1,06	93,99
14	62,73	74,83	64,89	65,47	63,61	1,40	66,31
15	-	148,11	118,07	99,29	105,15	-29,01	117,66
16	98,94	99,19	95,52	93,84	96,78	-2,18	96,85
17	98,53	99,82	95,29	90,64	97,29	-1,26	96,31
18	74,16	77,42	79,77	84,88	86,54	16,69	80,55

Πηγή: Ένωση Συνεταιριστικών Τραπεζών Ελλάδας (ΕΣΤΕ) / Τράπεζα της Ελλάδος / Ίδια επεξεργασία

Πίνακας 4: Σύνολο Ενεργητικού / Σύνολο Χορηγήσεων * 100

Τράπεζα	2003	2004	2005	2006	2007	Ποσοστιαία μεταβολή 2007-2003	Μέσος όρος πενταετίας
1	125,83	118,04	122,95	124,99	128,50	2,12	124,06
2	170,27	151,36	175,90	137,12	129,36	-24,03	152,80
3	163,02	135,14	128,17	123,40	128,89	-20,94	135,72
4	133,82	128,18	128,10	125,51	119,60	-10,63	127,04
5	140,79	139,87	141,95	159,57	136,68	-2,92	143,77
6	130,96	127,07	134,98	131,84	126,08	-3,73	130,19
7	147,70	128,68	128,88	126,26	126,52	-14,34	131,61
8	133,21	126,34	128,00	130,52	127,98	-3,93	129,21
9	172,84	161,62	158,90	150,75	139,19	-19,47	156,66
10	139,64	136,22	141,85	135,56	132,21	-5,32	137,10
11	100,61	106,08	111,85	119,88	118,53	17,81	111,39
12	152,26	126,37	127,88	128,17	126,71	-16,78	132,28
13	124,96	119,91	125,64	133,66	127,50	2,03	126,33
14	218,17	187,53	197,48	194,41	196,85	-9,77	198,89
15	173,62	117,68	117,46	131,10	128,43	-26,03	133,66
16	136,01	125,86	126,31	134,88	143,29	5,35	133,27
17	130,44	123,84	127,75	132,72	129,36	-0,83	128,82
18	205,27	186,22	187,83	175,87	178,20	-13,19	186,68

Πηγή: Ένωση Συνεταιριστικών Τραπεζών Ελλάδας (ΕΣΤΕ) / Τράπεζα της Ελλάδος / Ίδια επεξεργασία

Πίνακας 5: Σύνολο Ιδίων Κεφαλαίων / Σύνολο Ενεργητικού * 100

Τράπεζα	2003	2004	2005	2006	2007	Ποσοστιαία μεταβολή 2007-2003	Μέσος όρος πενταετίας
1	33,79	29,62	24,44	20,10	15,64	-53,71	24,72
2	26,19	23,53	21,10	21,97	22,55	-13,90	23,07
3	25,28	38,18	37,05	34,63	25,35	0,28	32,10
4	14,00	13,20	11,66	11,22	9,76	-30,29	11,97
5	16,41	16,42	16,74	15,56	15,46	-5,79	16,12
6	17,29	15,76	14,23	13,65	16,98	-1,79	15,58
7	18,72	17,39	16,55	18,75	18,17	-2,94	17,92
8	19,39	20,90	19,97	15,80	16,84	-13,15	18,58
9	26,10	25,45	22,91	29,36	30,91	18,43	26,95
10	37,16	35,28	29,70	30,08	31,70	-14,69	32,78
11	25,02	22,89	20,86	21,65	22,10	-11,67	22,50
12	19,01	15,52	17,40	14,59	14,22	-25,20	16,15
13	15,26	12,47	10,10	8,86	11,04	-27,65	11,55
14	23,98	26,82	17,09	19,94	18,19	-24,15	21,20
15	99,05	41,90	27,07	22,22	24,25	-75,52	42,90
16	20,90	16,71	12,32	18,07	23,43	12,11	18,29
17	19,35	16,73	13,94	13,53	14,87	-23,15	15,68
18	8,11	8,38	8,11	7,95	7,56	-6,78	8,02

Πηγή: Ένωση Συνεταιριστικών Τραπεζών Ελλάδας (ΕΣΤΕ) / Τράπεζα της Ελλάδος / Ίδια επεξεργασία

Πίνακας 6: Σύνολο Ιδίων Κεφαλαίων / Σύνολο Χορηγήσεων * 100

Τράπεζα	2003	2004	2005	2006	2007	Ποσοστιαία μεταβολή 2007-2003	Μέσος όρος πενταετίας
1	42,51	34,97	30,05	25,13	20,10	-52,72	30,55
2	44,59	35,61	37,12	30,12	29,17	-34,58	35,32
3	41,21	51,59	47,48	42,73	32,68	-20,70	43,14
4	18,74	16,92	14,93	14,08	11,68	-37,67	15,27
5	23,11	22,97	23,77	24,83	21,13	-8,57	23,16
6	22,64	20,02	19,20	17,99	21,41	-5,43	20,25
7	27,65	22,38	21,34	23,68	22,99	-16,85	23,61
8	25,83	26,41	25,56	20,62	21,56	-16,53	24,00
9	45,10	41,13	36,41	44,27	43,03	-4,59	41,99
10	51,89	48,07	42,13	40,78	41,91	-19,23	44,96
11	25,17	24,28	23,34	25,96	26,19	4,05	24,99
12	28,94	19,61	22,25	18,70	18,02	-37,73	21,50
13	19,06	14,95	12,68	11,85	14,07	-26,18	14,52
14	52,32	50,29	33,75	38,77	35,81	-31,56	42,19
15	171,97	49,31	31,79	29,14	31,15	-36,83	35,35
16	28,43	21,03	15,56	24,38	33,57	18,08	24,59
17	25,24	20,72	17,81	17,96	19,23	-23,81	20,19
18	16,64	15,61	15,23	13,97	13,47	-19,05	14,98

Πηγή: Ένωση Συνεταιριστικών Τραπεζών Ελλάδας (ΕΣΤΕ) / Τράπεζα της Ελλάδος / Ίδια επεξεργασία

Πίνακας 7: Σύνολο Ιδίων Κεφαλαίων / Σύνολο Καταθέσεων * 100

Τράπεζα	2003	2004	2005	2006	2007	Ποσοστιαία μεταβολή 2007-2003	Μέσος όρος πενταετίας
1	53,95	44,47	33,68	26,16	20,38	-62,22	35,73
2	36,40	31,56	27,00	28,83	30,66	-15,77	30,89
3	34,25	62,37	59,84	56,74	35,12	2,54	49,66
4	16,75	15,50	13,44	12,90	11,05	-34,03	13,93
5	19,83	20,30	20,19	18,75	18,69	-5,75	19,55
6	21,74	19,27	17,10	16,30	21,03	-3,27	19,09
7	24,31	22,16	20,63	23,87	23,26	-4,32	22,85
8	26,74	27,00	25,50	19,29	21,10	-21,09	23,93
9	36,99	35,91	31,49	44,17	48,00	29,76	39,31
10	60,68	56,61	42,66	43,74	47,21	-22,20	50,18
11	34,79	30,54	26,90	28,67	30,02	-13,71	30,18
12	23,99	18,60	22,87	18,63	19,31	-19,51	20,68
13	18,47	14,60	11,89	10,17	13,48	-27,02	13,72
14	32,82	37,63	21,90	25,38	22,78	-30,59	28,10
15	-	73,04	37,54	28,93	32,75	-55,16	43,07
16	28,13	20,86	14,86	22,88	32,49	15,50	23,84
17	24,87	20,68	16,97	16,28	18,71	-24,77	19,50
18	12,34	12,08	12,15	11,86	11,66	-5,51	12,02

Πηγή: Ένωση Συνεταιριστικών Τραπεζών Ελλάδας (ΕΣΤΕ) / Τράπεζα της Ελλάδος / Ίδια επεξεργασία

Βιβλιογραφία

- Βασιλείου Δ. (1999) «Χρηματοοικονομική Διοίκηση» ΕΑΠ, Πάτρα
Γκόρτσος Χρ. (2000) «Τραπεζικό Περιβάλλον – Τραπεζικό Δίκαιο» ΕΑΠ, Πάτρα
Δήμας Α. Γ. (2007) «Κερδοφορία και Αποδοτικότητα των Βουλγάρικων Τραπεζών» Επιθεώρηση Οικονομικών Επιστημών, ΤΕΙ ΗΠΕΙΡΟΥ
Νιάρχος Ν. (1997) «Χρηματοοικονομική Ανάλυση Λογιστικών Καταστάσεων» Εκδόσεις Α.Σταμούλης, Αθήνα
Παπούλιας Γ. (2000) «Χρηματοοικονομική Διοίκηση» Γ. Παπούλιας, Αθήνα

Πηγές

- Εκθέσεις Τράπεζας της Ελλάδος για τα έτη 2003, 2004, 2005, 2006, 2007
Εκθέσεις Ένωσης Συνεταιριστικών Τραπεζών για τα έτη 2003, 2004, 2005, 2006, 2007

Επεξήγηση αντιστοιχίας α/α Πινάκων με τράπεζα

A/A	ΤΡΑΠΕΖΑ
1	Αχαϊκή Συνεταιριστική Τράπεζα
2	Συνεταιριστική Τράπεζα Δράμας
3	Συνεταιριστική Τράπεζα Δυτικής Μακεδονίας
4	Συνεταιριστική Τράπεζα Δωδεκανήσου
5	Συνεταιριστική Τράπεζα Έβρου
6	Συνεταιριστική Τράπεζα Εύβοιας
7	Συνεταιριστική Τράπεζα Θεσσαλίας
8	Συνεταιριστική Τράπεζα Ιωαννίνων (Ηπείρου από 30/09/08)
9	Συνεταιριστική Τράπεζα Καρδίτσας
10	Συνεταιριστική Τράπεζα Κορινθίας (Πελοποννήσου από 19/01/09)
11	Συνεταιριστική Τράπεζα Λαμίας
12	Συνεταιριστική Τράπεζα Λέσβου – Λήμνου
13	Παγκρήτια Συνεταιριστική Τράπεζα
14	Συνεταιριστική Τράπεζα Πιερίας
15	Συνεταιριστική Τράπεζα Σερρών
16	Συνεταιριστική Τράπεζα Χανίων
17	Σύνολο Συνεταιριστικών Τραπεζών
18	Σύνολο Τραπεζών

Πηγή: *Τδία επεξεργασία*